

1 **Januar**

2

3 **Hans Jørgen Ploug fra Helsingør, gymnasielærer**

4

5 *Forbinder du nogen særlige naturoplevelser eller stemninger med januar måned?*

6 Ja det gør jeg i høj grad! En kold, men smuk og dejlig oplevelse! I januar tager jeg nemlig altid på
7 mindst én heldagsfisketur på Øresund og fanger torsk sammen med min bror og vores sønner.

8 Torskebestanden er desværre blevet mindre i havene på grund af overfiskning, men det mærker man
9 ikke så meget i Øresund. Der er jo temmelig meget skibstrafik i Øresund, og derfor er det forbudt
10 for erhvervsfiskere med store både at fiske der. Det er godt for torsken. Og for os fritidsfiskere!

11

12 *Er der nogen særlige danske mærkedage eller traditioner i januar?*

13 Ja, der er dronningens tale nytårsaften kl. 18. Og om aftenen den 1. januar er det så statsministerens
14 tur. Begge taler bliver sendt både i radio og tv, og de bliver trykt i dagbladene og analyseret,
15 kritiseret og kommenteret af både journalister og politikere. Jeg underviser i samfundsfag og
16 historie, og hvis der er lidt kød på årets nytårstaler, så bruger jeg dem somme tider i undervisningen
17 i starten af året.

18

19 Dronningens tale handler som regel om etiske og kulturelle emner. Hun må jo ikke blande sig i det
20 politiske. Men man er alligevel altid lidt spændt på, om hun siger noget, der vil blive husket. Hun
21 kan nemlig godt lide at ”opdrage” lidt på befolkningen. Det gjorde hun engang, hvor hun kritiserede
22 den danske humor, når den kom til udtryk i ”dumsmarte” bemærkninger om indvandrere. Jeg tror,
23 hun kaldte dem *gæstearbejdere*, for det gjorde man dengang. Men ordet ”dumsmart”, det var noget,
24 hun selv fandt på, og det blev så populært, at det kom med i Retskrivningsordbogen.

25

26 Statsministeren plejer i sin tale at opsummere og kommentere, hvad der er sket af vigtige ting i
27 Danmark i løbet af det sidste år. Og så plejer han eller hun at sige lidt om regeringens planer for det
28 nye år. Statsministerens tale er mere konkret end dronningens, og det er selvfølgelig en politisk tale.
29 Efter Muhammed-krisen i 2006 var alle vist spændte på begge nytårstaler. Dronningen nævnte ikke
30 krisen eller tegningerne med et ord, men hendes tale handlede alligevel om kulturforskelle og
31 værdier. Og statsministeren talte selvfølgelig meget om ytringsfrihed.

32

33 *Er der noget, du plejer at gøre i januar?*

34 Ja, min kone og jeg har det samme nytårsforsæt hvert eneste år: at motionere mere og spise mindre.
35 Man bliver jo lidt mere magelig med alderen. Og rundere! Så vi løber nogle gode ture efter nytår og
36 spiser ekstremt sundt. Det er faktisk dejligt efter en jul med en masse god og fed julemad. Men for
37 at sige det som det er, så varer vores sundhedstrip som regel kun et par uger.

38

39 *Kan du huske nogen særlige begivenheder, der har fundet sted i januar?*

40 Altså i Danmarkshistorien? Nu må jeg lige tænke mig om. Jo! Jeg mener, det var i januar 1658, at
41 den svenske konge sendte sine tropper over isen til Fyn. De havde lige erobret Fredericia, og nu
42 skulle de videre og erobre noget mere af Danmark. Det var en meget hård vinter, så Lillebælt var
43 frosset til, så de marcherede bare over isen og videre hen over Fyn og over til øerne syd for
44 Sjælland. Til sidst nåede de til København. Så bad den danske konge om fred. Det var Frederik 3.
45 Og så blev Danmark meget mindre. Og Sverige blev meget større. For vi tabte Skåne, Halland og
46 Blekinge, altså hele Sydsverige. Og Bornholm og også noget af Norge. I 1600-tallet var der mange
47 krige mellem Sverige og Danmark. Svenskekrigene kalder man dem i historiebøgerne.

48

1 Og hvad er der ellers sket i januar? Jo, Margrethe blev dronning. Frederik 9. døde den 14. januar
2 1972, og så blev hun udråbt til dronning dagen efter. Det var statsministeren, der gjorde det. Han
3 stod sammen med hende på balkonen ud til Amalienborg Slotsplads og råbte: ”Kong Frederik den
4 9. er død. Længe leve hendes Majestæt, Dronning Margrethe den 2.! Og han råbte det ikke én gang,
5 men tre gange i træk. Det skal man.

6

7 *Har du selv et særligt januarminde?*

8 Ja, hvis jeg må vende tilbage til det med fisketuren. Det var i 2010. Jeg fangede en kæmpe torsk på
9 12 kilo!!! Hvad giver du? TOLV KILO! Jeg måtte have hjælp til at trække den op på båden. Vi var
10 seksten ombord, der stod og fiskede, og alle de andre fangede torsk, der vejede mellem tre og seks
11 kilo. Og så fanger jeg sådan en kæmpe! Det var en stor dag! Så inviterede vi nogle gæster til
12 middag og serverede kogt torsk på den gode gammeldags måde med kartofler og sennepssovs.
13 Egentlig er det noget, man spiser nytårsaften, men hos os venter vi selvfølgelig altid, til vi selv har
14 fanget torsken i januar.

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48

Februar

Kasper Østergaard fra Greve Strand, leder af en fritidsklub

Forbinder du nogen særlige naturoplevelser eller stemninger med februar måned?

Ja, engang for mange år siden var jeg i Ghana i januar måned og kom hjem derfra den 5. februar. Februar er jo årets korteste måned, men det år syntes jeg ikke, der var nogen ende på den. Jeg tror ikke, himlen var blå en eneste dag! Det var mørkt og overskyet, og det var regn og slud hver dag. Jeg blev faktisk rigtig deprimeret.

Er der nogen særlige danske mærkedage eller traditioner i februar?

Kun fastelavn, tror jeg. Det er selvfølgelig en stor festdag på mit arbejde. Alle klæder sig ud, både børnene og de ansatte. Og så slår vi katten af tønden. Ja, der er selvfølgelig ikke nogen kat i tønden. Den er fyldt med appelsiner og æbler og slik. Ungerne står i en lang række, og så gælder det om at slå tønden i stykker med et boldtræ. Den, der slår bunden ud af tønden, bliver kattedronning og den, der slår tøndens sidste bræt ned, bliver kattedronning. Sådan er reglerne i hvert fald hos os. Kattedronningen og kattedronningen får en fin 'guldkrone' på hovedet.

Da jeg var barn, gik vi rundt til vores naboer og raslede med en raslebøsse og sang, den her sang:

Fastelavn er mit navn
boller vil jeg have
hvis jeg ingen boller får
så laver jeg ballade

Boller op, boller ned
boller i min mave
hvis jeg ingen boller får
så laver jeg ballade

Så fik vi ikke fastelavnsboller, men penge i vores bøsser. Og det kunne godt blive til mange penge.

Er der noget, du plejer at gøre i februar?

Ja, jeg tager på skiferie. Vi er fem gamle venner, der tager af sted hvert år. Det er en rigtig mandetur. Vi har kendt hinanden, siden vi gik på seminariet. De første år tog vi med bus til Østrig eller Frankrig, men nu flyver vi. Vi spiser en masse god mad, og drikker noget god vin. Men vi står stadig på ski mindst fem timer om dagen. Og vi har altid trænet hjemmefra, inden vi tager af sted, så vi er i nogenlunde god form, når vi kommer derned.

Kan du huske nogen særlige begivenheder, der har fundet sted i februar?

Ja, jeg er faktisk lige i gang med at læse en bog om Christian den 4., og han døde i februar i 1648. Han er en af de mest interessante konger, vi har haft, synes jeg. Både på godt og ondt. Men han var også konge i over 50 år. Det er faktisk den tredje bog, jeg læser om ham.

Han er nok mest kendt for sine byggerier i København: Børsen og Rosenborg Slot og Rundetårn. Det kostede selvfølgelig en masse penge at bygge så meget, som Christian 4. gjorde, men han var en af Europas rigeste konger, for alle pengene fra Øresundstolden gik lige ned i hans egen lomme.

1 Han brugte også en masse penge på at få udenlandske malere og musikere til Danmark. Han var
2 faktisk en rigtig renæssancekonge.

3
4 Hvad kan jeg ellers fortælle om ham? Jo, han både talte og skrev mange sprog. Og vi har stadig
5 omkring 3000 af alle de breve, han skrev til alle mulige mennesker, så man kommer virkelig tæt på
6 manden, når man læser bøger om ham. Og så fik han i øvrigt over 20 legitime og illegitime børn!

7
8 *Har du selv et særligt februarminde?*

9 Ja, nu er det jo blevet moderne at fejre valentinsdag i Danmark. Jeg har altid syntes, at det var noget
10 kommercielt pjat, men så et år fik jeg et valentinskort fra min kone. På kortet stod der, ... Nej, det
11 vil jeg ikke fortælle, det er for personligt, men gaven var en lang weekend i Paris for to. Jeg er
12 aldrig blevet så overrasket over en gave. Vi havde en fantastisk tur. Det er fem år siden, og nu er det
13 blevet en tradition, at vi tager på en lang weekend sammen hvert år. Uden børn. Vi skiftes til at
14 planlægge turen. Der ligger så et valentinskort på morgenbordet den 14. februar, men vi tager først
15 af sted i maj. Jeg er jo på skiferie i februar, og maj er også en meget bedre måned at rejse i. Næste
16 år er det min tur til at planlægge turen. Jeg har allerede besluttet, at vi skal til Krakow. Der har vi
17 aldrig været.

18
19

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48

Marts

Adriana Roxana Jespersen fra Rumænien, sygeplejerske

Forbinder du nogen særlige naturoplevelser eller stemninger med marts måned?

Altså i kalenderen står der jo, at marts måned er en forårsmåned. Og alle begynder at tale om forår, selv om det jo stadig bare er koldt og vådt. Det gør rumænere også. Men danskerne taler altid om lyset, at lyset ændrer sig meget i løbet af marts måned. Det har jeg først rigtig lært at se nu. Ja, og så bliver dagene selvfølgelig længere.

Er der nogen særlige danske mærkedage eller traditioner i marts?

Ja, der er jo påsken, selv om den også somme tider falder i april. Vi er altid til påskefrokost hos mine svigerforældre. Det vil sige, det er ikke almindelig frokost, for vi får varm mad, og det er selvfølgelig altid lam, for det skal man have i påsken både i Danmark og i Rumænien.

Når vi har spist, går alle børnene ud i haven og leder efter påskeæg, som min svigerfar har gemt. Der er altid mange, måske 20-30 små påskeæg. Det gælder om at finde dem alle sammen. Vi leger også altid en leg med rigtige æg, altså hårdkogte æg. Alle, både børn og voksne, får en ske og et æg, og så er der æggeløb. Det gælder om at komme først uden at tabe sit æg. Vinderen får et stort påskeæg. I år var det min datter på otte, der vandt. Det var vi meget stolte af. Og det var uden snyd!

Lige før påske hjælper jeg min datter med at lave gækkebreve. Det går vi meget op i. Jeg elsker traditioner, hvor børnene er i centrum. Det der med gækkebreve er en særlig dansk tradition. Man tager et stykke papir og folder det flere gange. Så klipper man i papiret, så det får et fint symmetrisk mønster, når man folder det ud. Men der skal være plads til, at man kan skrive et lille digt. Fx:

En vintergæk, en sommernar
en fugl foruden vinger
en lille ven som har dig kær
en kærlig hilsen bringer

Mit navn det står med prikker,
pas på det ikke stikker

.....

Til sidst er der en prik for hvert bogstav i hendes navn. Gækkebrevene sender vi med posten til hendes farmor og farfar og til hendes faster og til et par veninder. Så er det meningen, at de skal gætte, hvem brevet er fra. Hvis de ikke gætter det, skal afsenderen have et påskeæg – og omvendt. Men sjovt nok kan bedsteforældre aldrig gætte rigtigt, når gækkebrevene er fra deres børnebørn!

Er der noget, du plejer at gøre i marts?

Ikke andet end at jeg stiller mit ur en time frem den sidste søndag i marts, når sommertiden begynder. Jeg kom engang to timer for sent til en fest, fordi jeg havde stillet mit ur en time tilbage i stedet for frem. Det var lidt pinligt, selv om det var i Rumænien, hvor man ikke behøver at komme så præcist som her i Danmark. Men nu har jeg lært en dansk huskeregel: Man stiller havemøblerne frem om foråret og tilbage om efteråret, og det gør man også med sit ur.

1
2 *Kan du huske nogen særlige begivenheder, der har fundet sted i marts?*

3 Ja, 8. marts, den internationale kvindedag eller kvindernes kampdag, som nogen kalder den. I 2010
4 var jeg til 100 års jubilæet for dagen på Kvindemuseet her i Århus. Jeg vidste faktisk ikke, at
5 kvindedagen blev grundlagt i Danmark, men det var på en international socialistisk kvindekongres i
6 København i 1910.

7
8 *Har du selv et særligt martsminde?*

9 Ja, jeg begyndte på neurologisk afdeling på Århus Sygehus den 1. marts for otte år siden. Jeg var
10 meget glad, men selvfølgelig også nervøs. Da jeg fik fri, kom min kæreste og hentede mig. Vi var
11 ikke gift dengang. Han syntes, vi skulle tage ud og spise og fejre min første dag som sygeplejerske i
12 Danmark, selv om jeg var enormt træt. Der havde været så mange nye indtryk og nye mennesker,
13 både personale og patienter.

14
15 Der var fire, der hed Mette: to sygeplejersker og en læge og en sekretær! Danskerne siger jo aldrig,
16 hvad de hedder til efternavn. Det gjorde de heller ikke der. Hverken sygeplejerskerne,
17 rengøringspersonalet, lægerne eller patienterne. Så det var rigtig svært, det med navnene. Jeg syntes
18 også, det var svært at sige *du* til alle og ikke bruge titler. Det var jeg ikke vant til. Men ellers gik det
19 rigtig godt. Det gik faktisk så godt, at jeg blev der i fem år. Men så skulle jeg også videre! Og nu er
20 jeg afdelingssygeplejerske på en medicinsk afdeling.

21
22
23
24
25
26
27